

בלבדי משכן אבנה

כל החומר המופיע בעלון זה חדש

חדש! כלכליפדיה עבודת ה'
חדש! עץ חיים למתחילים

הכוונה לאחת בלבד, לשתייה גם יחד, או למשמעות אחרת שלא ידעתיה. הראשונה מבין שתי המשמעויות היא שכוונתו במאמרו "ילכו מחיל אל חיל" רומזת להעלאתם של ההול-כים בדרכים הנעלות. משל לכך הוא שעוברים לפעמים אל המאבק ולפעמים לכוון מעשיהם אליו יתעלה ופעמים אל ההתבודדות בבתיים ופעמים אל בית המקדש.

עומק דבריו הם, שכאשר האדם עובד את הקב"ה בבחינת "ילכו מחיל אל חיל", זוהי עבודת הבורא שהיא מעין הבחינה שנאמרה בלשון רבותינו: 'מאן דלביש ברמשא לא לביש בצפרא', כלומר, פעם האדם צריך לעבוד את הבורא בתורה, ופעם הוא צריך לעובדו בתפלה, ופעם הוא צריך לעובדו בגמילות חסדים. זה נקרא "ילכו מחיל אל חיל", לא מצד העלייה בלבד, אלא מצד שכל פעם צריך לעבוד את הבורא בדרכים שונות. פעמים שהעבודה היא: "לדעת בארץ דרכך", ופעמים שהעבודה היא: "אם אצעק שמים שם אתה", בכל פעם ישנה עבודה אחרת.

וזהו עומק תכלית הבריאה, לגלות את הקב"ה בכל המדרגות כולם. ולכן הקב"ה נתן לכל אדם מצבים ממצבים שונים, זמני עלייה וזמני ירידה, שעבודתו היא לגלות את בוראו הן בעליון, והן בתחתון. וזהו "ילכו מחיל אל חיל", גילוי הקב"ה בכל המצבים כולם, שבכל שלב ושלב האדם עובד את בוראו בדרך אחרת.

וזהו עומק תכלית האדם, כמו שמבארים רבותינו, שפעמים נראה לאדם שהוא עובד את הקב"ה רק בתורה ובתפלה, אך בשלום בית, שהאדם צריך לרדת לנקודת החומריות, נראה לו שהוא לא עובד את בוראו. אבל האמת היא, שצריך לגלות את הקב"ה בכל מצב ומצב. זהו אחד מהפנים של "אין עוד מלבדו", לגלות את בורא עולם בכל מדרגה. עבודת הבורא בשלמות גמורה היא רק ע"י משיח צדקנו, אבל כל אחד ואחד לפי ערכו, צריך לגלות את הבורא בכל מדרגה ומדרגה.

ומאמרו (שם): "יראה אל אלהים בציון" מלמד שהשיגו ה"פגיעה" בבית המקדש, שהרי כל המאמר כולו מורה על התשוקה אליו בזכות ה"פגיעה" המושגת.

נבין זאת עמוק: כאשר האדם לא עובד את הקב"ה בכל המצבים, אלא הוא עובדו רק בזמני העלייה, ולא בזמני הירידה, זה גורם לידי כך שגם כאשר הוא נמצא בזמני העלייה, סוף סוף זמני הירידה

המשך בעמוד ג'

המספיק לעובדי ה'

ומאמרו (שם שם, ה'): "עוד יהלוך סלה" - מקבל הוא יתעלה את תהילותיהם ותשבחותיהם.

כביכול מדוע הקב"ה מקבל את תהילותיהם של ישראל. תשובה לדבר, כמו שאב מקבל את תהילותיו של בנו, כך הקב"ה מקבל את תהילותיהם של ישראל. אך בעומק יותר, גם מה שהאדם משבח, זהו כביכול מה שהקב"ה משבח את עצמו. מה שהאדם משבח את עצמו זו גאוה, אך אצלו ית"ש זהו סוד גאוה דקדושה - "ה' מלך גאות לבש", כביכול שהשבח שאנו משבחים אותו הינו מכח רוה"ק - שבח שהקב"ה משבח.

אמנם, אין זה מועיל שהאדם רק יאמר את הנוסח של אנשי כנסת הגדולה בתפילה, אלא האדם צריך להיות במדרגה של רוח הקודש, שדבריו נאמרים מכח מדרגת הביטול, ואזי השכינה מדברת מתוך גרונו.

והמילה "יעטה" היא לשון ציורית להסכמתו, כמי שלובש בגד אוהבו שנתנהו לו ומתעטף בו; ו"מורה" מפני שהוא יתעלה מדריכם ונותן להם כח הדיבור לשבחו.

נבאר את עומקם של דברים, כפי מה שנתבאר. ההבנה הפשוטה בדבריו היא, שהאדם משבח, והקב"ה מתלבש באותו בגד, ונותן לאדם את עצם כח הדיבור, והאדם בוחר במה לדבר ולשבח את הקב"ה. אך בעומק, כפי מה שנתבאר, על זה נאמר: "ה' מלך גאות לבש", דייקא 'לבש', שזה נקרא 'יעטה לבוש', משום שהדיבורים הללו זהו שבח שהקב"ה משבח את עצמו, ואם תאמר הרי זו גאוה, על זה נאמר: "ה' מלך גאות לבש".

וזהו המילה "יעטה" - לשון ציורית להסכמתו, כמי שלובש בגד אוהבו שנתנהו לו ומתעטף בו, ו"מורה" מפני שהוא יתעלה מדריכם ונותן להם כח הדיבור לשבחו, הוא לא נותן לאדם רק כח לדבר, ואז האדם מדבר לפי בחירתו, אלא מילות השבח עצמם הם שכינה שמדברת מתוך גרונו של האדם. זוהי המדרגה של "יעטה" - "ה' מלך גאות לבש".

אחר כך אמר (שם שם, ח'): "ילכו מחיל אל חיל" וכי', ובוה יש לפי דעתי, שתי משמעויות, אלא שנעלם ממני אם

פרק ח' | יראה ומוסר

לוי השי"ת שמתפשט ומאיר בעולם, וכאשר האדם תופס את הדברים במעמקי קומת נפשו, אזי הוויה של עצמו הוא מכיר, שהיא רק מציאות אחת של גבול. זה נקרא הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים. וכל השאר של מה שיש לו זה נקרא הכל בידי שמים, זה כוחות ההתפשטות, זה סדר הנכון של עומק הנפש של האדם בבנין היראה ביחס לתורה.

בנין היראה ביחס לערכין של תורה, זה שהאדם מכיר שכל מה שיש לו זה היות שלו מכוח עצם העמדת הגבול היראת שמים שתלויה בבחירתו, אבל מכאן ואילך כל התפשטות שישנה שו"רשה אוריתא, "וה' בהיכל קדשו" זה התפשטות ממנו יתברך שמו.

וזהו שאמר הכתוב טוב מעט ביראת ה' מאוצר רב ומהומה בו. "טוב מעט ביראת ה'", למה זה מעט ביראת ה'?, כי זה מתחיל ממקום שלית ליה מגרמיה כלום, וכל התפשטות היא תוספת זה "טוב מעט ביראת ה' מאוצר רב ומהומה בו", כי אם האדם לא תופס את כוח הגבול אז הוא תופס שיש לו כוח התפשטות לעצמו, משם מגיע האוצר רב כי נראה לו שיש כאן נקודה של התפשטות גמורה.

אדם שזוכה לעסק התורה באופן שהוזכר השתא, הוא זוכה **בעצם למתנת תורה ממנו יתברך שמו**, כי הוא מכיר משכיל ומרגיש שאין לו כלום משל עצמו, וכל מה שיש לו תורה זה ממנו יתברך שמו, יראת שמים שהיא הכנה לדברי תורה, והיא מעורבת בדברי תורה, זה העומק של הכרת הנפש של הלית ליה מגרמיה כלום, ומה יש לו רק כוח הגבול זה העומק הכוח היחיד שנמצא בנפש, וכל התפשטות שישנה אינו אלא ממנו יתברך שמו, אדם שמכיר ומרגיש שכל ההשפעה של תורה ככלל ושורש של שאר ההשפעות הבאות ממנו יתברך שמו, זה נקרא השגת רוח הקודש בדברי רבותינו, רוח הקודש ענינה מי שמכיר משכיל ומרגיש שכל השגה שיש לו זה ממנו יתברך שמו. מה שאין כן רובם של בני אדם, שלא הגיעו למדריגה הזו, נראה להם שיש להם מיינ נוקבין של עצמם, הם לא במדריגה של לית ליה מגרמיה כלום, אז הוא מתנתק מן המקור, וכאן נעשה חציצה, והשכל הופך להיות שכל דידיה לעצמו.

ואם כן עומק ענינה של קומת היראה בנפש, היא להעמיד את השיעור הנכון של האדם שהוא רק יראת שמים, וזולת זה הכל ממנו יתברך שמו, כאשר האדם מכיר את הדברים באמיתתם, אז הוא מכיר משכיל ומרגיש כמו שנתבאר, שכל השפע שיש לו זה ממנו יתברך שמו, אז הוא מחובר לנותן התורה, "ברוך אתה ה' נותן התורה", ואז ההתקשרות אליו יתברך שמו מכח הבנין של היראה עומד בשלימות. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא מתוך קובץ

שיעורים על ספר נפש החיים שער ד'

ובפנים העמוקות שבדבר, מה שנאמר אין לו לקב"ה זה הכוח של היראה, אם יש לאדם רק כוח של יראה לעצמו אך זה כוח גבול שבנפש, לא אוצר ביחס להתפשטות, אם יש לו רק יראה לא נאמר אין לו לקב"ה אלא אוצר של יראת שמים, היראה הזו אינה נקראת אוצר, אלא היא מידה של כוח הגבול, כמו שנתחדד, אבל מי שאצלו היראה הוא כוח הגבול ביחס לכוח ההתפשטות של ארוכה מארץ מידה ורחבה מיני ים, אצלו היראה היא כוח של כלי המקבל-אוצר, ואצלו היראה זה כוח של ההגדרה הדקה שבחכמה, זה הקב חומטין שנתבאר לעיל, וכאשר שניהם מצטרפים יחד זה מה שיש לו לקב"ה ד' אמות.

בעומק מה ענינו של ד' אמות?, ד' אמות זה התפשטות שיש לה גבול ששיעורה ד' אמות, ד' אמות זה גודל אדם בפשוט ידים ורגלים כמו שאומרים רבותינו, זה כוח התפשטות שלו שזה גבולו.

ד' אמות זה לא השיעור של המידה של היראה כשלעצמו, ד' אמות זה התפשטות שעליה חל קומת היראה, ובעומק העבודה של האדם מחד האדם צריך את כוח הגבול המוחלט בנפש, זה כוח היראה. אבל מאידך הוא צריך את הכוח המתפשט בלי קץ, ארוכה מארץ מידה ורחבה מיני ים, שהיא הארתו יתברך שמו שאין לה סוף, השיעור העמוק שבנפש מצד הנברא שבו הוא צריך את עומק כוח הגבול שבנפש שהוא מכוח היראה, ומצד השורש של הארתו יתברך שמו שמאיר באדם הכוח של ההתפשטות שהיא אין קץ.

(וכידוע בשורש הדבר ענין שני הבחינות של תורה ויראת ה' במדות העליונים, שבחינת היראה לית לה מגרמיה כלום [מכוח המלכות], כי היא נקיה באה רק שהיא אוצר בית קי"בול השפע עליון מבחינת התורה, וכמו שכתוב (חבקוק ב, כ) וה' בהיכל קודשו ועיין בתיקונים תיקון ב' וג').

כוח היראה בנפש כמו שאומרים חז"ל שמביא הנפש החיים זה נקרא לית מגרמיה כלום מהו לית ליה מגרמיה כלום בעומק, מי שיש לו דבר, אז הדבר מתפשט, מי שאין לו דבר, כל מה שיש כאן זה עצם ההיות, זה עומק כוח הגבול שבנפש. אך ככל שיש לאדם יותר, התפשטות שלו גדילה יותר. בעניני גשמיות, אדם שהוא עשיר, אז יש לו התפשטות של ממונו, אני אך עצמי ובשרי, אז אין כאן שום התפשטות.

יש כאן רק את עצם הדבר עצמו, זה נקרא כוח של לית ליה מגרמיה כלום לית ליה מגרמיה כלום כלומר, שאין לו צד של התפשטות אלא זו כל מהותו, בעומק זה כוח הנברא, הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים, היראת שמים נמצאת באדם, כי מה יש לו לאדם, עצם ההיות שלו זה כוח הגבול כוח הנברא שבו, וכל התפשטות שישנה בבריאה אינה אלא מבחינת התורה גי'

המשך מעמוד א'

הללו לא עברו ונעלמו, אלא הם קיימים, ולכן הם תמיד מושכים את האדם כלפי מטה לשפלות. אבל אם הוא עובד את בוראו בכל המצבים כולם, הרי שגם בתחתון הוא מגלה את הבורא, ואזי הוא מגלה את השלמות גם שהוא נמצא בעלייה, כיוון שהמצב התחתון לא מוריד ומשפיל אותו לגמרי למטה, שהרי גם בתחתון הוא מגלה את הבורא.

זו נקראת 'מדרגת בית המקדש' שבו מקריבים קורבנות. בבית המקדש מקריבים גם את החומר, גם את הבהמיות. כלומר, הקרבת קרבן עניינה, לגלות את הקב"ה גם בנפש הבהמית, גם במקומות השפלים. עד כדי כך, שגם את האברים של הנפש הבהמית מקריבים בבית המקדש. זהו גילוי של הקב"ה לא רק ביחידה למעלה, אלא גם בנפש הבהמית התחתונה.

וכאשר מגלים את הקב"ה גם בנפש הבהמית התחתונה, אזי כאשר נמצאים במדרגה העליונה של היחידה שבנפש, הנפש הבהמית התחתונה לא סותרת באופן מוחלט ליחידה, ובכך שייך שתהיה התבודדות שלמה ביחידה. אך אם לא מגלים את הקב"ה בנפש הבהמית, האדם מנסה להיכנס עמוק בתוך נפשו, ומתקיים בו כדברי רבותינו: 'פעמים הלך, פעמים גלח', והוא נופל בחזרה למטה, כיוון שנפשו הבהמית איננה מתוקנת. מחד יש לו את הזמנים שהוא נמצא למעלה, אבל כשהוא נופל, הוא נופל למקומות השפלים ביותר, ובצורה זו לא יתכן שעבודתו תהיה שלמה.

ולכן, רק אם האדם מעלה את הנפש הבהמית, אזי אפשר להשיג את היפגיעה. זהו עומק מדרגת בית המקדש שמקריבים בו קורבנות, שמקריבים גם את הנפש הבהמית, ולא רק את הנפש האלקית - "נפש כי תקריב", בבית המקדש מקריבים בהמה בפועל, גם 'נפש חיה' של בהמה.

וזהו מה שנאמר כאן בדבריו: ומאמרו (שם): "יראה אל אלהים בציון" מלמד שהשיגו ה"פגיעה", היכן - בבית המקדש דייקא, בבית המקדש דייקא אפשר להשיג את הפגיעה, כיוון שבבית המקדש התנועה איננה קיצונית - פעם למעלה פעם למטה, אלא שם מתגלה: 'נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים', כלומר, אפילו בנפש הבהמית התחתונה, ובעומק, גם למטה מכך. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא - מתוך שיעורים על ספר

"המספיק לעובדי ה'

פרק ז | דרך אחת לעומת ריבוי דרכים

הדרך הזו גורמת לידי כך שהאדם חי לאט לאט את הבהירות. ואם לא עושים כך, אזי בשלב הראשון של הלימוד האדם עדיין אוחו ראש והלימוד מבורר, אך בשלב השני הלימוד כבר פחות ברור, ובשלב השלישי עוד פחות ברור וכן על זה הדרך. עד שבשלב מסוים הוא מרגיש שהכל מתערבב אצלו, ולכן לפעמים הוא מחליט שהוא לא יכול לעשות יותר כלום. ועל כן הדרך היעוצה היא, לעצור מידי פעם בשלבים ולחזור לחשבן את הדברים מתחילתם, הן במחשבה, הן על גבי הכתב, והן על גבי ציור המחשבה למי שניתן לו.

הנקודה שנאמרה כעת היא יסודית מאוד. וגם אם האדם לומד רק שיטה אחת בסוגיה, לרוב בני האדם קשה לאחוז אפי' שיטה אחת מהתחלה עד הסוף בלי לסדר את הדברים עוד פעם ועוד פעם, מלבד אותם שיש להם מוח יותר חזק. על כן העצה היא שאפילו בשיטה אחת, להפסיק באמצע ולחזור לחשבן את הדברים. ויתר על כן כשיש ריבוי של שיטות, האופן שהוא חושב את הדברים וכותב אותם, או גם מצייר אותם כמו שהתבאר, זה יוצר סדר ובהירות לכל מהלך פני הסוגיה. וכדברי רבותינו "וקנה לך חבר" - שהקנה (הקולמוס) יהיה לך חבר. זהו חלק מצורת הלימוד, שהאדם מסכם את הדברים באמצע מה שהוא עושה. הוא מפסיק ומסכם מהתחלה, ושוב מפסיק ומסכם מהתחלה, ושוב מפסיק ומסכם מהתחלה. זהו החלק החיצוני.

שאיבת כוחות מנקודת הראשית

הדרך הפנימית היא כבר יותר דקה. כתיב "והחכמה מאין תימצא", ולענינו, צריך האדם לחזור לנקודת ה"אין" ולתת למחשבה להתחיל מהאפס שלה. כל אחד כפי מדרגתו היכן שהאפס שלו, לשם הוא חוזר, ומשם הוא מתחיל לחשוב, וכך המחשבה מקבלת כוחות ויוצאת יותר לפועל, ועוד יותר לפועל.

כל אדם יכול להכיר, שבשלב מסויים המחשבה שלו מיסתמת ומגיעה לגבול שלה. ואם האדם אינו מודע למה שנאמר, אזי הוא חושב לעצמו: "בסדר, כאן אני כבר לא יכול יותר", וממשיך לנקודה הבאה. אבל הצורה הפנימית והיסודית, היא הפוכה לגמרי, ובמקום להמשיך ולהתקדם, הוא חוזר לאחור.

נחدد את הדברים. יש את מה שהוזכר קודם, שהאדם חוזר לנקודת ההתחלה ע"מ לחשבן את השיטות או את השיטה שבה הוא עוסק. ויש את המדובר כעת שהאדם חוזר לנקודת ההתחלה מדין חזרה לראשית. הוא לא חוזר מצד החשבון כדי שלא יאבד את מהלך הדברים. אלא חזרה בכל פעם לנקודת הראשית היא בעצם שאיבה עוד פעם מתחילת המחשבה. וכביכול כמו שהאדם ישן, וכשהוא קם בבוקר "חדשים לבקרים" - המוחין מתחדשים. כך בכל פעם שהוא חוזר מהתחלה, המוח שלו מתחדש. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא מתוך

סדרת שיעורים "דע את תורתך דרכי הלימוד"

אהבת ישראל לרעייתו

אם אפשר להרב לכתוב לי בקיצור כמה עצות איך האדם יכול לגלות יותר אהבת ישראל פשוטה לרעייתו (זוגתו). יישר כחך

תשובה

א. לרשום את כל מעלותיה לפי הבנתו.

ב. לברר מה הנקודה הטובה והחזקה ביותר בה, ולהתמקד בה.

ג. לברר איזו נקודה הכי קרובה ללב, ולהתמקד בה.

אהבת ישראל פשוטה גבוה מכך הרבה.

כיצד אפשר לשמוח בחלקינו

ברצוני לדעת כיצד אפשר לשמוח בחלקינו ברוחניות בו בזמן שאנו שואפים לגדולות ונצורות...? דזה נראה כתרתי דסתר... כהא דאמרן יש לו מנה רוצה מאתיים ואין אדם מת וחצי תאוותו בידו... ולכאורה חצי יש לו...? אלא פירשו שמכיון שברצונו מאתיים גם המנה כאיננו ולכאורה כך גם ברוחניות... תודה מראש.

תשובה

שמחה בחלקו אינו ידיעה שכלית גרידא, חשבון, והערכה. אלא חיבור למה שהשיג.

כאשר מחובר למה שהשיג מחובר ל"הויה", לפי ערכו.

ושם כל החשבונות בטלים. ודומה לתינוק ששמח במשחקו הקט.

כל זמן שהאדם אינו "מחובר" למה שהשיג אלא רק מחשב זאת בשכלו, הרבה יותר קשה לשמוח.

כי נצרך אמונה חזקה שזה רצונו ית"ש וזהו חלקו לפחות לעת עתה. ופעמים אף בחשבון שכלי יש מקום לשמוח.

מציאותי לבקש מילד לסגור את כל מחשבותיו

האם זה מציאותי לבקש מילד לסגור את כל מחשבותיו ואם זה מאיזה גיל. אם זה לא בכך שילד יתמקד בדבר אחד זה יכול להיות תחליף טוב.

תשובה

לא. כלל וכלל לא.

אפשר להתמקד זמן מסוים. אולם ילד אינו "רובוט".

גם המיקוד חלקי.

נצרך "הבנה לנפשו" ולא "תיכנות".

דברים (יג, ט) - גבי מסית כתיב לא תאבה לו, ולא תשמע אליו. והנה פשוטו (עיין פנים יפות על אתר) תאבה לשון רצון (עיין שפתי חכמים על אתר). וכמ"ש הרמב"ן על אתר, כי אבה לשון רצון, "ולא אבה ה' אלהיך לשמוע אל בלעם", לא רצה. וכמ"ש (בסנהדרין, סח, ע"ב) הא אבה ושמע חייב. ועיין רמב"ן בהשגות לספר המצות לרמב"ם (לא תעשה, כח).

אולם רש"י הביא דברי הספרי, לא תהא תאב לו ולא תאהבנו, לפי שנאמר ואהבת לרעך כמוך, את זה לא תאהב. וכמ"ש בעקידת יצחק (ראה) שאם אתם אוהבים (לקב"ה) באמת, לא תאבה לו. ובאבן עזרא על אתר, לא תאבה לו, באמונת הלב. ובאלשיך שם, לא תאבה לו, כלומר לא תעמוד בטענות עמו לווכח אם טוב אם רע, וע"י כן לא תשמע אליו, כי אם תאבה לו ותבא בטענות עמו, אולי תפונה ותשמע אליו לעשות מצותו. ועיין אור החיים על אתר, והעמק דבר על אתר. ושורש הדברים בגמ' סנהדרין הנ"ל. ועיין רמב"ם ספר המצות (מצות ל"ת, יז).

וקרוב לכך כתב בספורנו על אתר, לא תאבה לו, באמרו שתחקור לדעת אם כנים דבריו שעבודת גילולים פלוני כך מיטיבה וכך מריעה. ועיין משך חכמה (כי תצא, כה, ז) לא תאבה לו, שלא תהרהר כלל לחקור בזה.

והנה מסית מהותו הפקעה מוחלטת משורש הכל, מתחילת הקומה ועד אחריתה. ונסדר את קומת הדברים בס"ד לפי דברי המפרשים הנ"ל.

אבה, שורש אב, ר"ת אמונה - בטחון. וזש"כ האבן עזרא, לא תאבה לו באמונת הלב. וזהו שורש מסית כמ"ש בקרא, כי יסיתך וגו' לאמר נלכה ונעבדה אלהים אחרים.

ונשתלשל הדבר למדרגת רצון, כמ"ש הרמב"ן, לא לרצות את דבריו. והיינו, שהמסית מסית לעשות נגד רצון ה'. ולכך הציווי לא לרצות את דבריו. וח"ו אם ניסת מגלה רצון חדש ועי"ז כביכול גם הקב"ה ניסת. כמ"ש (ב"ב, טז, ע"א) כביכול, כאדם שמסית אותו וניסת. ועיין מהר"ל שם, וז"ל, השי"ת עושה רצון השטן במה שמסית, וכו', ואז הוא ניסת למה שהוא ניסת ועושה רצונו, עכ"ל.

ונשתלשל בחיצוניות הדבר להרהור, כמ"ש במשך חכמה שלא תהרהר כלל לחקור בזה. ונשתלשל לדיבור כמ"ש באלשיך, לא תעמוד עמו בטענות, ונשתלשל בפנימיות לאהבה, כמ"ש רש"י מספרי, לא תאהבנו. ונשתלשל הדבר בפועל ממש, כמ"ש ולא תשמע לו, לעשות מצותו.

קורח | ה-ר

וידבר ה' אל משה ואל אהרן. אהרן, הר-אן. הנה הר, מקום גבוה. ושורשו אסתכל באוריתא וברא עלמא, תורה, תו-רה. הנקראת מורשה, מוש-הר, ונקראת שירה, יש-הר. ועליה נאמר, טוב סחרה מסחר כסף. סחרה, סח-הר.

ודרשו חז"ל בהבראם, באברהם נברא העולם. אברהם, אבם-הר, והרעיה שלו, רעיה, עי-רה, שרה, ש-רה. ובן אחותו הרן, נ-הר. וכלתו רבקה, קב-הר. ובנו יצחק, שעיקר תוקפו בצהרים, צהר, צ-הר, שתיקן תפלת מנחה שזה זמנה. והוא בבחינת יצחק ירנן, רינה, ין-רה. ומדתו מדת הגבורה, גבו-הר. ונקראת מדת היראה, אי-הר. ונשתלשל ביעקב שלקח הבכורה, בכו-הר, מעשו במרמה, ממ-הר.

וכללות האבות מרכבה לשכינה, כמ"ש חז"ל האבות הם המרכבה. מכב-הר. ועבודתם לתקן חטא אדה"ר שמושך בערלתו, וכנגד ג' שנים של ערלה, יש ג' אבות דתיקון. ערלה, על-הר. כי שורש החטא ע"י הנחש שהיה ערום, ערמה, עם-הר. ושם נהפך כותנות אור, אורה, או-הר. בחינת צהר, צ-הר, לצרה. ואז נאמר בו עפר אתה ואל עפר תשוב, קבורה, קבו-הר. והוסר ממנו ההשגחה בגילוי, וניתן למדרגת מקרה, קם-הר. כי במקום לדבוק בקו אמצע, בחינת רוייה, יו-הר, דבק בקצות. קצה שמאל, אש, כעס, חרון אף, חרה, ח-הר. וקו ימין, מים, נהר, נ-הר. וכאשר נתקן קו ימין, ומצורף לאמצע, נעשה מרויה, יורה, גשם ראשון. וזה שורש תיקונו של אברהם, העברי, מעבר הנהר ישבו אבותיכם. ותיקון קו שמאל, אש, מריבה, מיב-הר. כמ"ש (בחוקתי, כו, ח) ומאה מכם רבבה ירדפו רבבה, בב-הר. ושורשו ברבקה, קב-הר, כנ"ל, שנאמר בה (בראשית, כד, ס) היי לאלפי רבבה.

ותיקון זה נמשך להשיב ההארה של תורה. היפך הריון, הר-יון, לילה ניתן להריון. וזה ע"י אהרן, אן-הר. שבו עיקר מדרגת הדלקת המנורה. מנו-הר. וממנה יוצא הארה, אה-הר. ובפרטות מדרגת זהר, ז-הר. וכח זה נגלה בעיקר בזרעו של לוי, יצהר, יצ-הר. והארה זו מתקנת את הכפירה, כפי-הר. בחינת יוה"כ. כפירה, כיפור. תבא האם ותקנח צואת בנה, פרה אדומה, פרה, פ-הר. ומתחיל בר"ה, יום תרועה, תעו-הר. בחינת היום הרת עולם, הר-ת.

שרשי התיבות המרכיבות מאמר זה: אברהם, רמה, יצהר, אהרן, בריאה, הפר, תורה, טהר, אגרה, הרג, הרס, אורה, אוריה, אסרה, ערכה, ארה, ארבה, ארבעה, אריה, ארונה, ארוצה, ארכה, ארצה, שירה, אחרונה, בהרת, אפרתה, בצרה, גבורה, הדר, דבריה, בהיר, הר, חרבה, חרפה, חרמה, יראה, ירמיהו, בכורה, מהר, נהר, מראה, מרה, מרמה, מרכבה, מערה, ערמה, שעה, סעה, עטה, ערלה, עפרה, פרעה, צהרים, צרה, צהר, בצרה, קבורה, קרה, קריה, ברה, רחבה, ריאה, בריה, ברכה, רנה, רמה, רעה, רעבו, שערה, רקמה, תרועה, גרה, דבורה, דהר, ברכה, הארה, יריעה, ציפורה, הקריב, הרה, הרן, ערבה, מנורה, הרמון, חרה, רוח, מרעה, מריבה, נעה, עזריה, פרה, ראה, רבקה, רהב, רפה, שרפה, הריון, זהר, זכריה, זרה, זרועה, עזרה, חבורה, חברתה, חירה, חרבונה, יורה, עמרה, כרה, כפירה, תרצה, העדר, מורה, מורשה, מראה, מערכה, קריה, רבבה, נריה, סחרה, סרה, עורה, פדחצור, ערפה, פרחה, פרסה, רצועה, צרעה, קורה, רגלה, רוצה, רחבה, ריבה, רחמיה, רנה, רכה, רעה, רמיה, רמליהו, רצפה, רעיה, רפואה, רעמה, שדרה, שרה, תדהר. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

דברים (כט, יט) - לא יאבה ה' סלח לו. ואמרו (סנהדרין, עו, ע"ב) אמר רב יהודה אמר רב, המשיאו את בתו לזקן, והמשיא אשה לבנו קטן, והמחזיר אבידה לנכרי, עליו הכתוב אומר למען ספות הרוה את הצמאה לא יאבה ה' סלוח לו.

ובתנדב"א רבה (ט"ז) אמרו, כל המזלזל ברחיצת ידיים וכו' לא יאבה ה' סלוח לו. ועיין אוצר המדרשים רבינו הקדוש, עוד שבעה דברים שלמדו עליהם כן.

ועיין אור החיים על אתר, וז"ל, פירוש, הגם שה' מידתו הוא למחול ולסלוח לעונות ישראל כשמחלין פניו כידוע, זה האיש לא יאבה ה', אמר לשון "לא יאבה", נתכוין לומר שה' יהפוך רצונו ששולח ולא יאבה לסלוח. ובפנים יפות שם כתב, וז"ל, לא יאבה ה' סלוח לו, שאין הש"י רוצה בתשובתו. והרי שאין ה' רוצה בתשובתו. אולם בנחלת יעקב שם כתב, וז"ל, לא יאבה ה' סלוח לו, דהיינו שלא יספיק בידו לעשות תשובה (ושורש השוני בביאורם נעוץ בביאור במה חטא, ודו"ק).

ושורש הדבר, כי היפך לא יאבה ה' סלוח לו, הוא יוה"כ, יום סליחה ומחילה, הארת הרצון כנודע, שהוא סוף נ' ימי רצון, ובו נגלה תוקף על הרצון. והנה על יוה"כ אמרו (יומא, פה, ע"ב) מיתה ויוה"כ מכפרין עם התשובה. עם התשובה אין, בפני עצמן לא. נימא דלא כרכי, דתניא רבי אומר, על כל עבירות שבתורה בין עשה תשובה בין לא עשה תשובה ויה"כ מכפר. והנה למ"ד שמכפר רק עמו התשובה, זש"כ בנחת יעקב שלא יספיק בידו לעשות תשובה. אבל לרבי שמכפר בין עשה תשובה בין לאו, לא יאבה סלוח לו, קאי בין עשה תשובה בין לא עשה, זה לעומת זה, ודו"ק.

ואופן נוסף מצינו במלבי"ם שם, וז"ל, ולא יאבה ה' סלוח לו, אע"פ שהצדיקים מכפרים על עון הדור, הוא לא יתכפר בכפרתם, כי יעשן בו אף ה'. ולפ"ז ביאור "לא אבה", אבה מלשון "אב", כי צדיקי הדור, הם בחינת אבות הדור, כמו שיש אב ב"ד, כן יש אב לדור. בבחינת כל המלמד את חבירו תורה כאילו ילדו. והם מלמדי הדור. ונקראו אבותם, וכאשר נגלה מדרגת "אבה", ששם יש סליחה, ביאורו שצדיקי הדור לוקים בעון הדור, והיינו שאבות הדור לוקים. אולם כאשר נגלה "לא אבה", אין האבות לוקים בעון הדור וסובלים יסורי הדור. והבן עוד. ששורש הסליחה מכח מדרגת "אבינו אב הרחמן". וזהו בחינת אבה הסולח, בחינת אב הסולח לבנו. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

עיקר הפניה לבורא ממקום הנשימה הפנימית

אם משם הוא נוצר אז מאיפה הוא פונה לבורא עולם? מאותה נפיחה, הוא צריך לפנות לבורא עולם, "אלוקי נשמה שנתת ביי טהורה היא, אתה בראתה, אתה יצרתה", אבל מה העיקר שמתגלה? "אתה נפחתה ביי" זה מקום הנפיחה שהקב"ה נפח באדם וברא את האדם, ומצד כך כביכול, מאותו מקום שבורא עולם ברא אותו, מאותו מקום הוא צריך בחזרה לחזור אליו.

בשעה שהנשמה יוצאת זה נקרא ג"כ שהוא נופח את נשמתו, שזה הנפיחה שבאחרית שמחזירה את הנשמה.

אבל כאשר האדם חי באופן הנכון, מאיפה הוא פונה לבורא עולם? אם הוא פונה לבורא עולם רק מכח הדיבור אז הוא פונה לבורא עולם מכח ההרכבה, ובמידת מה זה הכח בנפש שנקרא "אורח עקלתון",

אבל כשהוא פונה לבורא עולם, כדרשת חז"ל "כל הנשמה תהלל קה" על כל נשימה ונשימה, כפשוטו היינו שהוא נושם, ומודה אחרי כן לבורא עולם, אבל לא זה העומק, אלא שבכל נשימה ונשימה שיש בו שהאדם נושם, הוא מקבל את מה? את ה"ויפח באפיו נשמת חיים" אז יש מה שהוא מקבל את אותה נשימה, ויש מה שהוא פולט אותה בחזרה, כשהוא פולט אותה בחזרה, זה הפניה שלו לבורא עולם, זה נקרא "על כל נשימה ונשימה תהלל קה",

יצירת אדם מאב ואם ממקום של הרבה, וכך היא פנייתו אליהם

ועומק הפניה של ישראל אליו יתברך שמו במדרגת "אבינו אב הרחמן", היא לפנות לבורא עולם מאותו מקום של הנשימה הפנימית שנמצאת בתוך האדם פנימה, זה נקרא מדרגת האב שעמ"י זכו,

כל בן הוא מגיע מעצמותו של האב, אז בחיצוניות של מדרגת אב ובן, הוא מגיע מטיפה שבמח, אבל כביכול אצל בורא עולם שברא את האדם, הוא במדרגה יותר גבוהה, "ויפח בא" פיו נשמת חיים", אם זה רק זה הטיפה שנמצאת במח, אז זה כבר מציאות של חלקים, כל טיפה זה מלשון טף, דבר קטן, חלק, זה כבר מקום של הרכבה, לכן זה כל צורת היצירה, זכר ונקיבה, הרכבה, זה צורת היצירה שמכחה, כסדר האדם נולד, ומצד כך המקום שלו הוא "אורח עקלתון", על זה נאמר "הן בעוון חוללתי ובחטא יחמתני אימיי", ולכן המצוה הקשה שיש, כמו שאומרת הגמ' הרי, היא מצוות כיבוד אב ואם, שעליה נאמר "אשרי מי שלא חמאן", אשרי מי שלא ראם,

מדוע? כי היא מצוה שקשה לקיים אותה, והיא גופא, מדוע קשה לקיימה? כי בשורש היצירה, מצד ההורים נאמר "הן בעוון חוללתי ובחטא יחמתני אימיי", ומצד כך הוא נולד בדרך עקלתון, ולכן גם שורש המצווה של כיבוד אב שמגיע בחזרה מן התחתון לעליון, באיזה אופן הוא מתגלה? כל פנייתו של הבן לאב הוא לא מה"אורח מישר" אלא באורח עקלתון, לכן "אשרי מי שלא חמאן".

בריאת האדם על ידו ית"ש, ממקום פשוט

אבל הפניה לבורא עולם, "אבינו", כשאנחנו פונים אליו ית"ש במדרגת "אבינו", אפשר לפנות במדרגה התחתונה של ה"אורח עקלתון", אבל מצידו ית"ש לא נאמר חס ושלום "הן בעוון חוללתי ובחטא יחמתני אימיי", אלא מה מתגלה שם? **המדרגה הפנימית**, שהיא ה"ויפח באפיו נשמת חיים", "ומצד כך הוא לא נברא כביכול מזכר ונקבה, הרכבה, עזר כנגדו, סתירה, "אורח עקלתון", "בא עליה בהטיה", כל ההקבלות שנאמרו, אלא באיזה אופן הוא נברא? באופן של "ויפח באפיו נשמת חיים". הגדרת עומק החיבור של הבורא עולם כביכול, שבו הוא ברא את האדם, הוא ממקום פשוט, ממקום של נפיחה.

"כבד את אביך ואת אמך", כמו שאומרים חז"ל בזה, שכאשר הקב"ה אמר מעיקרא "אנוכי ה' אלוקיך", אמרו לכבוד עצמו הוא דורש, אבל כשהוא אמר "כבד את אביך ואת אמך" אז כביכול שינו את דעתם, ואיפה ההבדל העצום בין "כבד את אביך ואת אמך" שבאדם ל"כבד את אביך" שהוא הקב"ה? ב"כבד את אביך ואת אמך", כאשר האדם מכבד את אביו ואת אמו, זה כבוד שבא בדרך עקלתון, **לכן יש בו קושי עצום**, יש לו שכר אם הוא כיבד אותם נכון הוא זוכה לאריכות ימים, "ליום שכולו ארוך", ל"אורח מישר", אבל הכיבוד של ה"כבד את אביך" שמכבדים את הבורא עולם, הפניה שאנחנו פונים לבורא עולם במעמקים, היא מאותו מקום של "ויפח באפיו נשמת חיים" מאותו מקום של פשיטות.

לומר לה' "אבא" מעומק

זה המקום העמוק בנפש שמשם אנחנו צריכים לפנות אליו ית"ש, יש את הפניה מהמקום החיצוני של ההרכבה שהוא האורח עקלתון שמשם הצורה הגלויה יותר בנפש שהיא שייכת לאומות העולם, וצריך לצאת מהפניה מכח המקום החיצוני בלבד, ולהכנס במעמקי הנפש למקום הפנימי שהאדם פונה אליו ית"ש והוא אומר "אבינו", "אב", "אבא", הוא פונה אליו באופן כזה שהוא מגלה את עומק הפשיטות שנמצאת בנפשו ומשם הוא פונה לאבא. אם לא אז הפניה שלו לבורא עולם היא מתלבשת בתפיסת האבא הגשמית בלבד, ויש לו מציאות שמסותרת ומעלימה, כמובן מצד אחד האב הוא גילוי של בורא

את עשיו והיה את יעקב, "יקום אבי ויאכל מציד בנו", זה אמר עשיו, אצלו האבא בא באופן של עקלתון, מן הצדדים, זהו ציד, מלשון צד, כי הוא בא מן הצדדים,

אב דעשיו דרך עקלתון. אב דיעקב מה"איש תם"

אבל יעקב אבינו ביום הכיפורים, כדברי חז"ל כידוע, פורש מעשיו, "שעיר אחד לה' ושעיר אחד לעזאזל", ע"ז אומר הזוהר הקדוש, שאז נאמר "ויעקב הלך לדרכו" ואצל עשיו נאמר "וישב וגו' לדרכו שעירה", הם נפרדים זה מזה, במה הם נפרדים זה מזה? שיעקב חוזר לארץ מגורי אביו, ועשיו הולך לארץ שעיר, כלומר האב האמיתי, אצל מי הוא נשאר? אצל יעקב אבינו. יש כאן הפרדה במדרגת האב, זה מה שמתגלה במדריגת יום הכיפורים.

מצד האם הם נולדו תאומים, הם נולדו ביחד, אבל מצד האב כל אחד מטיפה אחרת, וא"כ מצד האם הם עדיין היו מחוברים, אבל מצד האב הם נבדלים זה מזה, נבדל התפיסה של עשיו שהוא בבחינת "ציד" מן הצד, "דרך עקלתון", עשיו היה צד את אביו באמרי פיו באופן של "דרך עקלתון", זה היה הקשר של עשיו לאבא שלו, בדרך עקלתון, וזה הדרך הגלויה אצל רוב בני אדם,

אבל מכח יעקב אבינו שהוא "איש תם" הקשר שלו לאביו מגיע ממקום התמימות במעמקי הנפש. זה עומק מדרגת יש-ראל ישראל, "אמת ליעקב", עומק החיבור מה"אורח מישר" שמתגלה ב"יעקב איש תם", ה"ישר קל" שבישראל,

עומק החיים הפניה לה' ממקום התמימות

הפניה הזו לבורא עולם זה עומק החיים כולם, ועומק הימים האלו בפרט, עשרת הימים הללו, עד יום הכיפורים שנבדל יעקב מעשיו.

לזכות לפנות לבורא עולם מהמקום של הפשטות בנפש זה שלמות דבקות בבורא יתברך שזו תכלית כל הבריאה כולה,

והיא החתימה הטובה, שהאדם זוכה לדביקות בו יתברך שמו, משם משתלשל כל השפע, שאינו אלא כלי, להעמיק את אותה דביקות ולהגיע לתכלית השלימה "קרבת אלוקים לי טוב", הידבקות בו יתברך שמו, התכללות בו יתברך שמו, "נוכח פני

ה'". ■ המשך בע"ה שבוע הבא מתוך סדרת בלבביפדיה עבודת ה'.

עולם אבל מצד שני הוא הופך להיות עומק הכיסוי, הוא מס-תיר את המציאות הפנימית של האורח של פשיטות שמתגלה בנפשו של האדם.

ככל שהאדם דבק ב"ויפח באפיו נשמת חיים", הוא דבק במ-דרגה ש"על כל נשימה ונשימה" הוא מודה לבורא עולם, ועל מה הוא מודה לבורא עולם? לא רק על מה שהוא מחיה אותו הוא מודה על כל נשימה ונשימה, אלא העומק של דברי חז"ל, שהוא מודה לבורא עולם שהוא נברא, לא רק במאמר פיו, אלא הוא נברא מה"ויפח" מהשורש הפנימי, על זה נאמר "על כל נשימה ונשימה תהלל קה" דייקא, על נפחת הנשמה הוא מודה לבורא עולם, על זה שהוא נברא מאותו נפחה פנימית.

ככל שהוא מודה יותר על אותה נפחה, הוא מתחבר יותר עמוק לאותה נפחה ושורש תנועות נפשו הופכים להיות מציאות של נפחה.

קריאת "אבא" של פשיטות, כתינוק

אנחנו רואים את זה כסדר אצל תינוק, תינוק הרי בשעה שהוא פועל פעולות, כח הפעולה שלו חלש יותר, וכל הזמן הוא מת-נשף ומתנשף, ותינוק הוא "כגמול עלי אמו", כאשר הוא רוצה דבר הוא לא יודע לדבר בכדי לבקשו, ואת מה הוא משמיע לצורך כך? את קולו, "לשמוע קול שופר" כדברי רבותינו זהו בבחינת תינוק, אם האדם נמצא במדרגה הזו של תינוק, "כג-מול עלי אמו", וכך הוא פונה לבורא עולם, אז האופן שהוא פונה אליו הוא באמת "אבא", אבל ה"אבא" הזה שהוא פונה אליו, הוא לא "אבא" של הרכבה, אלא הוא "אבא" של פשי-טות.

אצל הקב"ה הכל אחד כי הכל פשוט

זה נקרא "יומו של הקב"ה", שמתגלה ביוהכ"פ. הרי כדברי חז"ל על הפסוק "ימים יוצרו ולו אחד בהם", זהו יום הכיפורים שהוא יומו של הקב"ה, מצידנו יש הרבה יותר מיום אחד, יש לנו הרכבה במדרגת היום. אבל אצל בורא עולם הכל הוא אחד, הכל הוא פשוט, זה נקרא שיש לו "יום אחד", ששייך כביכול לבורא עולם, אין כוונת הדבר שיום הכיפורים הוא יום אחד, היום היחיד מכלל הימים ששייך לבורא עולם, אלא שאצל מדרגת בורא עולם כביכול, מדרגת היום הוא יום אחד פשוט. "לא היו ימים טובים לישראל כט"ו באב ויום הכיפורים שבנות ישראל יוצאות בבגדי לבן שאולים", וכן אנחנו נוהגים לילך בבגדי לבן, היינו משום שלבן הוא תפיסת הפשיטות, ביום הכיפורים אנחנו פונים לבורא עולם כאשר אנחנו מולב-שים בבגדי לבן, כלומר, מאיזה מקום בנפש? מהמדרגה של הפשיטות, זה נקרא שעיר אחד לה' ושעיר אחד לעזאזל. היה

תשובה לחקירה ב' - ביאור המושג זמן

נקדים ונסביר את התשובה, שהרי הרב ז"ל לא כותב בעצם תשובה, אלא הוא רק כותב את כל סדר המדרגות, מהאור א"ס עד תכלית העשייה בקיצור. ראשית נבאר את המושג הנקרא 'זמן'. כל זמן נקרא כך מלשון דבר מזומן, הוא מזומן כתהליך, שלב ע"ג שלב. א"כ, כל דבר שאנו שואלים מדוע נעשה בזמן זה ולא קודם לכן, הגדרת הדברים היא, היכן הדבר נמצא בשלבי התהליך. אמנם, לא שייך לשאול למה ב' אחרי א' וכן מדוע ג' אחרי ב', שהרי זהו תהליך ובנין. ומדוע כך סדר השלבים, על זה התשובה היא ש'אין טעם ברצון', אנו דנים ב'מה', ולא דנים ב'למה'. אבל ההגדרה היא, כל שלב היכן הוא נמצא ביחס לשלב הקודם לו. ובדקות, מצד כך, כל מדרגה קודמת לשלב אחריה, ואחרי השלב שקדם לה, וזוהי המדרגה שנקראת זמן. וכל השאלה היא, מדוע השלב הראשון התחיל אז ולא קודם לכן.

בעומק, התשובה לשאלה זו מונחת בשאלה מיניה וביה. כל זמן זה תהליך, שלב ע"ג שלב, במקום הא"ס אין שלב ע"ג שלב ולכן השאלה לא קיימת. לפיכך, הרב ז"ל יסביר מה הם השלבים של הבריאה. א"כ, השאלה 'מדוע קודם ולא אחרי כן', כלפי כל שלב זהו סדר המדרגות, כלפי תחילת הדבר, הא"ס שהוא כולו בבת אחת כביכול, אין בו נקודה של חלוקה, אזי לא שייך לשאול שם שאלה של זמן. ובעולם דידן זה באמת שלב ע"ג שלב, ומדוע השלב הזה איננו לפני או אחרי, זו חקיקת 'אין טעם ברצון'. זו עומק התשובה שתתבאר כאן, והקדמנו את הדברים ע"מ שיהיו ברורים.

ולכן צריך שתדע את אשר נבאר בחיבורינו. והוא כי הנה נודע כי האור העליון למעלה למעלה עד אין קץ הנקרא א"ס שמו מוכיח עליו שאין בו שום תפיסה ולא מחשבה, ולא בהרהור כלל ועיקר והוא מופשט ומובדל מכל מחשבות והוא קודם אל כל הנאצלים והנבראים והיצורים והנעשים ולא היה בו זמן התחלה וראשית כי תמיד הוא נמצא וקיים לעד ואין בו ראש וסוף כלל

תפיסה מחשבה והרהור - הגדרתם

'תפיסה' כלומר השגה גמורה, 'מחשבה' זו תפיסה במחשבה, יש תפיסה בהשגה גמורה ויש תפיסה במ-

קיפין של מחשבה. 'הרהור' אפי' לא ברצוא. הרהור זהו דבר שאדם מהרהר, מלשון הר, כמו שמסתכל על דבר גבוה ואינו יכול לראותו, זה נקרא הרהור, הר-ה, מסתכל על הדבר מרחוק, ובא"ס אין השגה כלל ועיקר. 'כל הנאצלים והנבראים והיצורים והנעשים', זהו אבי"ע.

ולא היה בו זמן התחלה וראשית

כלומר, זמן זהו תהליך ובא"ס אי אפשר לומר תהליך, וכן כל התחלה וראשית זהו תחילת תהליך.

'אין סוף' - ביחס לזמן

ובעומק, הוא נקרא 'א"ס' כי אין בו סוף, שהרי כל השגתנו בכל דבר היא מחמת שיש לו סוף, ואם אין לדבר סוף איננו יכולים להשיגו, ולכן הוא נקרא א"ס, מלבד הטעמים לעיל. וכמו כן, בעומק, אי אפשר לומר בו לא ראשית ולא אחרית, הוא נקרא 'אני ראשון ואני אחרון ובלעדי אין אלוקים' מצד ההתגלות שלו בנבראים, אבל הוא מצד עצמו: 'לא כאחד הנמנה ולא כאחד הנספר' כדברי הראשונים, הוא מציאות נבדלת מן הכל. ובעומק, אנו איננו יכולים להגדיר בא"ס שום הגדרה כלל. כל הגדרה היא גבול, הגדרה זה מלשון גדר, גבול. אין לנו השגה בו, ולכן איננו יכולים להגדיר בו שום דבר, והיינו 'לית מחשבה תפיסא ביה כלל'. א"כ, ציור ה'עץ חיים' מתחיל מא"ס, ולאחר-מכן צמח צום, ובא"ס אין לנו שאלה של זמן.

והנה מן הא"ס נשתלשל אח"כ מציאות המאור הגדול

הרב ז"ל דילג על שלב הצמצום, שיתבאר בעז"ה להלן, שהיה צמצום וקו, ולאחר הצמצום והקו נעשה אדם קדמון. שלב ראשון - צמצום, שלב שני - קו, שלב שלישי - א"ק. וכאן לכאורה מתחיל שאלות של זמן, והתשובה היא מה שהוגדר לעיל, זהו תהליך, כביכול הקב"ה יכל לברוא את העולם באופן שונה, אבל אנו נמצאים בגבול שבו אנו נמצאים וזו השגתנו, אנו מגדירים 'מה' ולא מגדירים 'למה', וזהו התהליך.

הנקרא א"ק לכל הקדומים כמ"ש בענף ג'.

זהו השלב הראשון של הנבראים, צורת אדם. ונחדד.

שבערך לגלגלתא נקרא מוחא. אם הוא התכוון למוח עצמו, אזי יוצא ממנו הדיק־נא, ואם הוא התכוון לאוירא, אזי ממנו יוצאים שערות הראש [במאמר המוסגר, בין השערות תמיד יש אויר, שהרי השערות לא מחוברים יחדיו, וסיבת הדבר, כיוון שהם יוצאים מהאוירא, ולכן תמיד יש בו מציאות של אוירא.

בפועל הם יוצאים מהגולגולת, אבל מקור יציאתם בפ־נים הוא מהאוירא. בעומק, זהו אור חוזר שעולה מנצח והוד דעתיק, כמו שיתבאר בעז"ה בשער א"א. וכמו־כן בגולגלתא, אם הוא התכוון לגולגלתא עצמו, אזי הוא התכוון לחיורתא, לשבילים הלבנים שבין השערות. ואם הוא התכוון לאוירא, אזי הוא התכוון לשערות הראש.

שאלת המפרשים שהגולגלתא למעלה מהמח

זאת ועוד, שאלה נוספת שעליה עמדו המפרשים, כמ"ש בדברי שלום, מדוע הרב ז"ל הקדים את המח לגולגלתא, הרי המח לכאורה הוא למטה מהגולגלתא, מבשרי אחזה, הגולגלתא הוא למעלה מהמח.

הדברי שלום האריך כאן בארוכה לבאר את התשובה, וזוהי תמצית דבריו: מבשרי אחזה, יש חלק בגולגולת שהוא למעלה מהמח ויש חלק בגולגולת שהוא למטה מהמח, פנימיות הגולגולת בשורשה היא למעלה מן המוחין, וחיצוניות הגולגולת היא למטה מן המוחין. אלו הם שני חלקי הכתר, כתר נקרא על שם כך שהוא טובב, כותר, אזי כל דבר שסובב דבר אחר, חלקו הוא מעליו וחלקו הוא מתחתיו. זו צורת הגולגולת, גלגל, אזי החלק העליון של הגולגולת נמצא למעלה, וחלק הגולגולת התחתון נמצא למטה. כמו שהאור א"ס מקיף את א"ק, ועיגולים מקיפים את היושר, אזי כלפי הראש הם נמצאים למעלה, וכלפי הרגליים הם נמצאים למטה, כן הם הדברים בגולגלתא שמקיף את המח.

א"כ, הרב ז"ל יכל להזכיר הן את הגולגלתא שמעל המוחא והן את הגולגלתא שלמטה מן המוחא, והרב ז"ל הזכיר את הגולגלתא שלמטה מן המוחא, כמשנ"ת.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מתוך סדרת עץ חיים למחילים.

אין יש בבריאה אלא צורת אדם בלבד, ושאר כל מה שיש זו התגלות של אותה צורת אדם. ובכללות, אין יש אלא צורת אדם וצורת האותיות, שהאותיות כל־לות באדם כמשנ"ת בספר יצירה, וזו כל צורת הב־ריאה, וזהו א"ק (ותורת מהרח"ו עוסקת בעיקר בצורת אדם, ברא עלמא. ותורת מהר"י סרו"ג עוסקת בעיקר באותיות, אסתכל באוריתא. תורת מהרח"ו ו"ק, תורת מהר"י סרו"ג ג"ר).

ואח"כ נשתלשלו ממנו האורות הנתלין בא"ק הנה הם אורות רבים היוצאים מתוכו ומאירין חוצה לו. מהם תלויין ממוחו ומהם מגולגלתא

בלשון קצרה, כמו שיתבאר לקמן בשער א"א, בראש עצמו יש שלשה ראשים: הגולגולת המח והאויר. וזה נקרא 'גלגלתא', 'אוירא' ו'מוחא סתימאה'. 'גלגלתא' זה עצם הגולגולת, 'אוירא' זה האויר שנמצא בתוך הגלג־לתא, 'אוירא דכיא', ו'מוחא סתימאה' זה המח.

כאשר הרב ז"ל מדבר על מדרגת א"ק, הוא אומר שמהם תלויין ממוחו, וסדר הדברים בכללות של הד־ברים היוצאים ממוחו הוא כך: מן המח יוצא הדיקנא, הזקן. מן האוירא יוצאים שערות הראש, בפועל הם מתגלים בגולגולת, אבל מקור יציאתם הוא מן האויר, ומהגלגלתא יוצא ה'חיורתא', שאלו הם השבילים הל־בנים שבין השערות.

א"כ יש ג' הבחנות, גלגלתא אוירא ומוחא, והאוירא הוא בין הגלגלתא למוחא. פעמים האוירא נקרא חלק מהגולגולת, ואזי הוא נקרא בשם 'גלגלתא', ופעמים האוירא נקרא בלשון 'מוחא'. ביחס לגלגלתא הוא נקרא מוחא, וביחס למוחא הוא נקרא אוירא, כמו כל נקודת אמצע.

שאלת המפרשים האם הרב התכוון למוח או לאוירא

בדברי הרב ז"ל שכתב, מהם תלויין ממוחו ומהם תלויין מגולגלתא, יש ב' מהלכים בדברי המפרשים, בדברי שלום ובלשם. והנידון הוא כך: הגלגלתא הוא בודאי גלגלתא, והמוחא הוא בודאי מוחא, אולם לגבי ה'אוירא', פעמים שהוא נקרא גלגלתא ופעמים הוא נקרא מוחא. ודנו המפרשים, שהרב ז"ל כתב ממוחו, האם הוא התכוון למוח עצמו או שהוא התכוון לאוירא

רמ"ק (ספ"י, פ"ו) ואופנים, הם למטה מצד המים, כדכתיב והנה אופן אחד בארץ, שהם מים מצד החסד.

גבורה עיין אוצר עדן הגנוז (ח"א, ס"א) אופנים שהם (בגימט') מלאכ"י אלהי"ם. ועוד. אש. ועיין רש"י (שמות, יד, כה) ויסר את אופן מרכבותיו: מכח האש נשרפו הגלגלים.

ועיין רבינו בחיי שם, ועל דרך השכל, אופן שם לגלגל, שנאמר (יחזקאל, י, יג) לאופנים להם, ענינו גלגלים. והנה אופן אחד בארץ, תרגום יונתן, גלגלא (שם, א, טו). ויאמר הכתוב כי הגלגל שממנו כח מרכבותיו הסירו מגברותו וכוחו, וכיון שהסיר אופן מרכבותיו למעלה, וינהגהו בכבודות למטה. ועיין סודי רז"א (אות ת, ד) וארא החיות והנה אופן אחד בארץ. ואמרו חכמים (חגיגה, יד, ע"ב) סנדלפו"ן. אופן אחד בארץ, בגימט' כמו סנדלפו"ן המלאך. ולפי שסנדלפו"ן קושר כתר לקונו, נותן לו הקב"ה ממשלה, שפתיו אש, רוחו אש, דבריו אש, עיי"ש. ועיין סודי רז"א (אות ת, ז) האופנים מולבשים באש לבנה, בחוץ, ובפנים אש אדומה. ועיין רמ"ק (ספ"י, פ"א, ופ"ד). ועיין זוה"ק (ח"ב, רמו, ע"א).

ועוד. זהב. ועיין רש"י (שה"ש, ה, יד) גילי זהב: באופני זהב.

תפארת חסד - כסף. גבורה - זהב. ת"ת - נחשת, כידוע. וכתיב (מלכים, א, ז, ל) וארבע אופני נחשת.

ועוד. סוד קדוש, קדוש, קדוש. ועיין סודי רז"א (אות ת, ד) וכשישראל אומרים קדוש קדוש קדוש, האופנים מרננים בתוף ואומרים ק-ק-ק. ועיין חולין (צד, ע"א).

ועיין זוה"ק (תיקונים, כ, ע"ב) איהו בתוך האופנים, שורק, אופן חד לעילא ואופן חד לתתא, ואיהו עמודא דאמציעתא בנייהו. והנה אופן אחד לתתא בארץ דא חיר"ק דאיהו לתתא, כל ניצוץ איהו י', וכל רקיע ו'.

ועוד. סוד רפאל המלאך. ועיין ברית מנוחה (הדרך השלישית) רפא"ל על האופנים. ועיי"ש בדרך השישית.

נצח נו"ה, תרי רגליו. וכתיב (יחזקאל, א, כא) בלכתם ילכו ובעמדם יעמדו ובהנשאים מעל הארץ ינשאו האופנים לעמתם כי רוח החיה באופנים. ועיין תיקונים (לה, ע"ב) ואיתר גליון אחרנין מרובעין דאופנים, דאתמר בהון על ארבעת רבעיהן בלכתם ילכו, עיי"ש. ועיין תיקונים (קז, ע"א) אופנים, תרין שוקין. ועיין גר"א (על תקו"ז, תיקון י"א מתיקונים אחרונים) והאופנים אינון, ר"ל האופנים לשון רבים, הן נו"ה.

הוד עיין ספר הפליאה (ד"ה דע והבן בהיכל ז' קבוע כסא הכבוד) נצח הוד, האופנים. ועיין זוה"ק (פנחס, רכח, ע"א),

כתר עיין משך חכמה (בראשית, א, א) נסביר סוד המוחין, כי המחשבה וההסכם מאין סוף לברוא מציאות גבולי, וגם זה יתכן לבלי גבול ב"אופנים" אין מספר, זה נקרא כתר (כי סוד הכתר כולו פנים, עיין ערך קטן עתיק). ולכך נקרא אין, שעדיין בזה אין גבול והוא נעלם בהשגת שום נמצא. ואח"כ כשבחר לעשות גבול מן הגבולים, אשר לבלי תכלית, כח זה נקרא חכמה, כח-מה. וכשבחר בגבול זה אשר המציא הנמצאים (שהוא בחינת אופן אחד בלבד) כפי מה שהם הוא בינה דמינה אתבני עלמא, עיי"ש. ועיין חגיגה (יג, ע"ב) והנה אופן אחד בארץ וגו' במתניתא תנא, סנדלפון שמו, הגבוה מחברו מהלך חמש מאות שנה, ועומד אחורי המרכבה וקושר כתרים לקונו. ועיין ראב"ד (ספ"י, פ"א, מ"ב) והאופנים כעין אופני העגלה, ר"ל זר מקיף מתחת לכסא.

חכמה עיין רבינו בחיי (דברים, ל, יב) הזכיר ארבע פעמים מלת 'היא', כנגד ארבעה סודות העליונים הנמשכים ונאצלים מן החכמה. ואלו שמותם ברמז, אברהם יצחק ויעקב ודוד, נאצלו מהם כנגדם בעולם הנפרדים ארבע חיות הקודש וארבעה אופנים, ובעולם השפל הזה ארבעה יסודות שהם קיום כל מורכב ועמידתו. ועיין קהלת יעקב (ערך אופנים) אופנים הוא כת אחד מכתות מלאכים והם מקבלים מחכמה, וכל המלאכים שתראה כתוב שהם ממונים על חכמה או על תורה הן מכת אופנים. ושורש דבריו בברית מנוחה, הדרך השלישית. וכן כתב בתורת חטאת (פרק גיד הנשה) דאופנים מקבלים מחכמה, דכתיב והנה אופן בארץ, וכתיב הוי"ה בחכמה יסד ארץ. והיינו חכמה תתאה שמקבל מחכמה עילאה. ועיין גר"א בספד"צ (פ"ב) בהרחבה.

בינה מלשון בין לבין. ועיין רש"י (יחזקאל, י, ב) בינות לגלגל: בין האופנים. ועיין ריטב"א (שבת, צא, ע"א, ד"ה איני). ועיין גר"א (ספ"י, פ"א, מ"ב) שרפים הם מבינה שבבינה, וחיות מת"ת שבבינה, ואופנים הן מלכות שבבינה.

דעת עיין סודי רז"א (אות ת, יב) והאופנים ינשאו לעומתם של חיות, ולמה כך והאיך יכונו דעתם שינשאו ביחד, ועתה נותן הטעם, כי רוח החיה באופנים, הואיל ולמטה הם גוף אחד, יש להם דעת אחת, כאדם שחושב בפעם אחת לראות בעיניו ולשמוע באזניו ולדבר בלשונו ובשפתיו ולכוף ראשו ולמשש בידיו ולילך ברגליו ולנענע אבריו, למה כי כולם יונקים המחשבה מן הכליות והלב גומר, כן הדבר הזה, כל החיות והאופנים והגלגלים כגוף אחד כמו הענפים שיש באילן אחד.

חט חו"ג, ב' ידים. וכתיב (מלכים, א, ז, לב) וידות האופנים במכונה. ועיין רש"י (שם, כח) ויד האופן, הוא עץ התחוב בתוך האופן בנקב.

ועיין אור נערב (ח"ז, חלק הכינויים, א) אופן - הגדולה. ועיין

בלבביפדיה קבלה | אופן

ותיקונים (קכח, ע"א). ועיין ספר הלכות הכסא (לרוקח, הלכות המרכבה) ובאותם חדרים הוד והדר, זהו (יחזקאל, א, טז) מראה האופנים ומעשיה. ועיין קהלת יעקב (ערך אופנים).

יסוד עיין עבודת הקודש (ח"ד, פי"ט) העמודים (נו"ה) שנים, והעמוד השלישי יסוד כלם, והם אופנים וכו'. ועיין לימודי אצילות (סוד הצמצום, ח"ב) שאורפינא"ל (אותיות אופן בקרבו) ממונה על היכל יסוד, שהוא עצם השמים. עיי"ש. ויסוד נקרא פנים תחתונות (ועיין ערך קטן חוטם). ועיין קהלת יעקב (ערך אופן) מזוה"ק. ועיין אור נערב (ח"ז, חלק הכינויים, א) אופן - הגדולה. ואופני המרכבה, נצח הוד יסוד והמלכות. ועיין תיקוני זהר חדש (ספרא תנינא) והנה אופן א' בארץ, דא צדיק.

מלכות סוד אבן. ועיין רש"י (יחזקאל, א, טו) (שמראה האופן) כעין תרשיש: כמו אבן טובה ששמה תרשיש.

ועוד. סוד ארץ. וכתוב (יחזקאל, א, טו) והנה אופן אחד בארץ. ועיין רבינו בחיי (ויקרא, א, א) הארץ התחתונה יש בה חיות הקדש ואופנים וכסא הכבוד והיא הדום רגליו של הקב"ה, וכו', ועי"ז כתוב (יחזקאל, א, טו) והנה אופן אחד בארץ. ואמרו (חגיגה, יג, ע"ב) זהו סנדלפון - סוד סנדל-פון. עשיה, ארץ. ועיין פרד"ס (שער אבי"ע, פרק ח) פעולת האופנים שתים, אחד להניע הגלגלים, והשני להלביש המלכות שתעשה נקמה בקליפות. ועיין עץ חיים (שער מ"ב, פי"ג, מ"ת).

נפש מעשה. ועיין רבינו בחיי (בראשית, כה, יב) האופנים שהם הגלגלים לדעת כל המפרשים, והיסודות לדעת הרמב"ם, וכו'. וראיה לדעת הרב ז"ל שהאופנים הם היסודות, לשון הכתוב (שם, טו) והנה אופן אחד בארץ, כלומר, מחובר בארץ, שכן מצינו יסודות נקראים בשם ארץ. ועוד שהזכיר כוחם ומעשיהם להורות שהם מקבלים המעשה. ונדע סוד אופנים כנגד עולם המעשה (חיות - יצירה. שרפים - בריאה). ועיין קהלת יעקב (ערך אופנים). ועיין זוה"ק (תיקונים, זהר חדש, ספרא תנינא) אופנים מסטרא דנפש ואיהי מסטרא דשכינתא תתאה. ועיין שפע טל (חלק טל, ש"ד, פי"ז). ופרדס (ש"ה, פ"ב). ועיין פירוש רמ"ק לספ"י (פ"א, מי"א) אופנים כנגד מלכות וכו'. עשיה, אופנים. ועיין זוה"ק (תיקונים, פב, ע"ב) ואלין נפשין דאתגזרו מאופנים. ועיין עץ חיים (שער מ"ב, פ"ד) ובתוך עוזר זה יש כלי הנפש שהוא הבשר, ושם אופנים, וכו'. ועיי"ש (פ"ד, מ"ק) ואם לא זכה אלא לנפש דעשיה, וכו', ואם לא חטא אז הוא בסוד האופנים. ועיי"ש (שער מ"ג, הקדמה להדרוש, ושער נ, פרק ב', ופרקים ז-ח-ט-י)

רוח כתיב (יחזקאל, א, יט) ובלכת החיות ילכו האופנים אצלם, ובהנשא החיות מעל הארץ ינשאו האופנים, על אשר יהיה שם

הרוח ללכת ילכו שמה הרוח ללכת והאופנים ינשאו לעמתם כי רוח החיה באופנים. ועיין ר' סעדיה גאון (בראשית, ג, ו) ותנועה - כי הרוח החיה באופנים, עיי"ש. ועיין רבינו בחיי (שמות, כה, יח) שחיות הקודש הם מנהיגים את האופנים, כי אין לאופנים תנועה מעצמם. ועיין זוה"ק (בראשית, מא, ב) מתרין רוחין אלון, מנצצן, אתברירו אינון אופנים דאינון קדישין, דדינייהו כדינא דחיות, כדכתיב מראה האופנים ומעשיהם. ועיין ספר החשק (ח"ב, ס"א) ע"כ אמרתי לך שתמצא הברכה והקללה, ברו"ח האופניים, שהם רו"ח הגופנים.

נשמה עיין סודי רוזא (אות ת, ז) האופנים מולבשים באש לבנה כשלהבת, זה שראה דניאל גלגלוהי נוח דליק, כשאמר נור לא צריך דליק, אלא דליק כשלהבת לבת אש של נר אחד, לכך סמך במשלי וישב עליהם אופן, נר ה' נשמת אדם.

חיה כתיב (יחזקאל, א, יט) ובלכת החיות (חיה) ילכו האופנים אצלם, וגו'. שתנועת האופנים מן החיות. ועיין סתרי תורה, רו"ח אופניים, פני"ם ואחור"ר, ובחיות רו"ח החי"ה באופניים, חזר"ו פני"ם בחי"ה, ויהי האדם לנפש חיה, וחזרה חיה בפנים בעינים. ועיין ערך קטן עינים. ועיין ספר גט השמות, אופנים, מורה על שהם צירוף מחיות הקודש, כי הוא שם נגזר מאופן לבד שהם רבים, ונגזר ג"כ לפי הצירוף הפנימיות.

יחידה עיין ספר העיון לרב חמאי גאון, וז"ל, הקב"ה החשיך זה אור מופלא מהשגת כל נברא, ולא נתן רשות לשום נברא בעולם להשיג אמתתו כמות שהוא, ומיד כשבראו קראו אורפינא"ל (אותיות אופן בקרבו, כי הוא אופן אחד מהארת אור א"ס), מפני שמורה על הקב"ה שהוא יחיד, שנאמר נוטה שמים לבדו, ומתייחד בעצם האור המופלא שהוא כח הנסתר, ועי"ז נאמר ותמונת ה' ביט, פירוש אמיתת מציאותו שהוא משיג בעין שכלו.

ועוד. עיין מגלה עמוקות (ואתחנן, אופן פז) ויסר את אופן מרכבתיו, לא אמר אופני מרכבותיו, אבל אמר אופן לשון יחיד, שבאותו אופן תלויין כל המרכבות, עיי"ש.

ועוד. עיין גר"א (ספ"י, פ"א, מ"א) וז"ס אחד, אח-ד. והן ט' (אח-ט) בשמים, ט' גלגלים, וד' בארץ, ד' יסודות, והם סוד האופנים וכו'. ושם מ"ב, והן בעולם משמשי אדם, בית ולבוש וגוף ונשמה.

ועיין ספר חיי עוה"ב, ובתחלה הנהר הוא מחובר, ואח"כ מתפרד לחלקים, והנהר הטבעי היה הוא מחובר תחילה והוא כלו דבר אחד מחובר יחד אינו נפרד באמיתת עצמו, והוא באמת דמיון לחומר אחד. ויחזקאל קראו אופן אחד, וחכמים אומרים שהוא סנדלפון, והוא יסוד קדמון, והאמת הוא מקום הגוף. והבן שהוא סוד היולי. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

דת ואבירם

לכבוד הרב שליט"א, יש לי כמה שאלות בסוגיא של דתן ואבירם.

א)שמעתי מא' שכוונת דתן ואבירם היה לתקן משה, לגרום יותר מדת ענוה ויותר שלימות למשה ע"י התקוטטות שלהם עמו. האם פשט זה נכון?

ב) בסוף הדרשה "עמלק" בסדרת הדרשות הרב בעניני "ערב רב", הרב הזכיר בקיצור שדתן ואבירם היו ראשי הערב רב בישראל. האם הרב יכול לבאר זה בקצת יותר אריכות?

ג) דתן ואבירם יצאו משבט ראובן. למה ראובן "זכה" לגורל המר הזו, של רשעים אלו הבאים ממנו? למה דתן ואבירם לא בא משמעון או מדרן, שהם עיקר החלק בישראל שלא נתקן לכאורה? (כיון שדן הוא העיקר החלק של נתקן בישראל כידוע, ושבט שמעון התערבו עם הערב רב)?

ד) ראיתי שיטה שדתן ואבירם לא יצא ממצרים ביציאת מצרים ורק כשרדפו מצרים אחר ישראל אז יצאו ממצרים, אבל רק לרדוף אחרי כלל ישראל. נמצא שדתן ואבירם היו גרועים ביותר. וא"כ למה בכלל משה סבר שהכלל ישראל אינם ראויים לגאולה בעבור שני רשעים אלו? האם כל גאולת ישראל מעוכב ע"י רשעים גמורים כאלה שאינם רוצים להיות חלק מכלל ישראל?

ה) האם דתן ואבירם הגיעו לתיקון?

ו) כיון שכל דבר נמצא בעש"ן, מהו ה"דתן ואבירם" בנפש של כל אחד (וכמו שיש פרעה, עמלק, ובלעם בנפש), ובמה האדם מתקן כוחות הגרועים אלה בנפש?

תשובה

א. בשורש, כל דבר טוב, ולטובה. ומצד שורש נשמתם זהו כוונתם. אולם בהתפשטותה נתכוונו לחטא. ועיין מגלה עמוקות (וישב) שם שד"י, ש"יין דל"ת יו"ד, ס"ת דתן. וזהו שורשו בקדושה. ובקלקול נהפך דתן לנדת. עיין ספר הליקוטים (תולדות). ועיין רמ"ע מפאנו (מאמר מאה קשיטה, סימן פג).

ב. כל דבר שיש בו ב' קצוות יש ממוצע ביניהם. ובין ישראל לערב רב יש ממוצע והוא דתן ואבירם.

נא לשמור על קדושת הגליון

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245 | USA 718.521.5231

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון | לקחת חסות עבור עלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270 | books2270@gmail.com

דרושים מתנדבים לשכתוב שיעורי הרב. לפרטים נא ליצור קשר 053.319.7481 / info@bilvavi.net

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567 | ספרי אברמוביץ רח' קוטלר 5 בני ברק 03.579.3829

כי משה בא לתקן הערב רב שהם גימט' דעת כמ"ש האריז"ל שהם מדתו של משה. ולכך מתוך בני ישראל נתנגדו למשה, לדעת, דתן ואבירם. ועיין עבודת ישראל (שמות) וז"ל, והנה האריז"ל כתב, כי דתן ואבירם היו בקליפה דוגמת משה ואהרן בקדושה, עי"ש. ועיין ערבי נחל (קרח) שדתן אחוריים של משה, וכן אבירם, עי"ש.

ג. מצד שבילבל יצועי אביו. תערובת - בלבול. ועי"ז נכנס בו תערובת זו. ועיין ספר מאירת עינים לר' יצחק דמן עכו (וזאת הברכה) הזכיר ענין דתן ואבירם בשמם, ולא הזכיר שם השבט או המשפחה כלל.

ד. כנ"ל, שהם קשרו את בני" לערב רב. ועיין ויק"ר (פ"ד, ו).

ה. עיין ציוני (וישב) וז"ל, וכן דתן ואבירם, וכו', כים נגרש ומתקשרים בגלגל ראש עד בא חליפתם וירדו ולא יעלו. אולם יעויין במגן דוד אות ו', שיש להם תיקון בבניה, עי"ש. ועיין עמק המלך (תיקוני שבת, פרק טז) שיהודה בן גרים שהרגו רשב"י, היה גלגול דתן ואבירם. ועיין ספר הליקוטים (קרח). וכתוב "תפתח ארץ תבלע דתן, ותכס עדת אבירם". שינוי לשון, שינוי במהות עונשם. ועיין רמ"ע מפאנו (מאמר מאה קשיטה, סימן פג). ועיין גלגולי נשמות לרמ"ע מפאנו (אות פ) דתן ואבירם נתגלגלו אח"כ בדואג ואחיתופל, ונתגלגלו אח"כ בשני פרים שהקריב אליהו בהר הכרמל. ודתן היה אביר יותר. עיין קהלת יעקב (ערך דתן). ועיין שער הגלגולים (הקדמה לט) שחלק ניצוצות שלהם נתקן ברבן גמליאל. ועיין רמ"ע מפאנו (שם) שדל"ת מתחלף בשי"ן ונעשה מדתן שתן, שבליעתן בקרקע הם תיקונם, וזש"כ "ותבלע עדת דתן", שהוא תיקונו באמת. ועיין ילקוט ראובני (שמות) בשם ספר התמונה (אות קיג).

ו. עיין רמ"ע מפאנו (מאמר מאה קשיטה סימן פג) שדתן היה עיקר ואבירם נגרר אחריו. אולם בספר הליקוטים (קרח) מבואר שדתן ממותק יותר בחינת מים שנהפך לדם, דתן - נדת, ואבירם עכור יותר, לשון אביר לב.

ועיין אור לשמים (קרח) וז"ל, דתן רומז לגבורה לשון דין, ואבירם רומז לחסד שורש אברהם ושורש דתן ב"מחלוקת" יוסף ואחים, כמ"ש נלכה "דתינה", דתן-יה. עיין ייטב לב (ויגש). ולכך אמרו חז"ל (נדרים ס"ד ע"ב) שכל מקום שנאמר נצים ונצבים, אינו אלא דתן ואבירם. ועיין תולדות יעקב יוסף (בא, אות ח') דתן ואבירם, שהם החומר והצורה שהם ב' הפכים. ועיין שם (פנחס, ג) שביאר איך זה בנפש. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא מהארכיון של שו"ת